

Posudek na diplomovou práci Ariela Laurencio Tacoronte *Textová analýza dochovaného originálu Tajné kroniky Mongolů*. Filozofická fakulta UK, 2013, 113 str.

Předložená práce se zaměřuje na doposud málo zkoumaný aspekt nejdůležitější literární památky Mongolů.

Autor touto prací navazuje na svou bakalářskou práci, v níž se věnuje důležitému momentu, vzniklému v jazykově a kulturně různorodém prostředí středověké Číny a Centrální Asie – systému gramatického glosování. V magisterské práci se pak podrobně věnuje dalším, neméně důležitým aspektům textové stránky dochovaného čínského přepisu.

V úvodní části autor mimo jiné přináší vyčerpávající přehled dosavadního textologického zkoumání Tajné kroniky Mongolů, z něhož vyplývá, že některé důležité informace, které textová stránka dochovaných verzí díla poskytuje, byly doposud zcela opomíjeny nebo jsou málo využívány.

V první kapitole autor popisuje systém, s jehož pomocí je původní mongolský text transkribován čínskými znaky, zmiňuje způsob záznamu zvuků v čínštině neexistujících a na základě existujících rekonstrukcí středověké čínštiny uvádí pravděpodobnou fonetickou podobu užitých znaků.

Druhá kapitola, věnovaná grafické stránce textu, se zabývá především několika zajímavými momenty, vycházejícími z povahy čínského ideografického písma – využívání významové složky znaku, které je v kulturním okruhu Číny hluboce zakořeněnou metodou naznačování významu grafémů, a případům tvorby nových znaků „ad hoc“ které jsou naopak poměrně překvapivé. Velmi užitečný je třetí oddíl, kde se autor věnuje některým systematickým zdrojům chyb v transkribovaném textu.

Třetí kapitola, která se zabývá formální úpravou textu, upozorňuje na doplňkové informace, které může úprava poskytnout o mongolské fonetice, a mimo jiné na málo prozkoumanou stránku textu – interpunkci vyjádřenou pomocí délky mezer.

Čtvrtá a poslední kapitola se zabývá dvojím (doslovným a volným) překladem do čínštiny, který je v posledních letech velmi diskutovanou stránkou díla. Autor zde zmiňuje výsledky nejnovějšího bádání, které koriguje starší interpretace založené často na nekritickém čtení těchto překladů, mimo jiné výzkumy J. Luvsandordže, který s pomocí etnolingvistického přístupu nachází množství chyb v původní transkripci způsobených neznalostí mongolských reálií. V této kapitole autor také shrnuje svůj předchozí výzkum gramatických deskriptorů. V závěrečné části si všímá, jak jednotliví překladatelé řeší přítomnost dobových redakčních zásahů do textu a navrhuje vytvoření třívrstevného přepisu: „těsná transliterace čínského přepisu, volnější transliterace bližší mongolským prozodickým parametrům a konečně transkripce, která je vždy interpretující (a interpretace znamená uplatnit v textu něco, co v samotném textu není, třebaže to můžeme víceméně bezpečně zrekonstruovat z jiných zdrojů)....“

a tento návrh demonstruje na následujícím příkladu:

„[69.3] /幹^{心目的行}列^行邊^行 /額^{探有}別^行都^行木^行 //帖^行木^行只^行泥^行 /阿^取不^行舌^行刺^行 /亦^{來丁}舌^行列^行罷^{別原作}
/客^{說有}額^行主^行兀^行 //德^{人名}薛^行禪^行

[69.3] /wɔ¹rjɛ¹pjɛn /jaj¹pjetu¹mu² //t^hjɛ¹mu²či¹ni² /ɔpu¹ra¹ /ji¹rjɛ¹pa¹ [pjɛ] /kejaj¹čy¹u¹
//təjsjɛ¹čhɛn¹

[69.3] /oreben /ebedumu //temujini /abura /ireba [be] /keejuu //deisečen

[69.3] öre-ben ebedümü, Temüjin-i abura irebe ke'ejü'ü. Dei sečen“

(str. 83)

Diplomant v práci prokázal nejen dobrou znalost klasické mongolštiny a orientaci v lingvistických otázkách čínštiny, ale především schopnost analytické práce a systémového pohledu na komplikovaný historický text. Jak sám zmiňuje v úvodu (str. 5), cílem této práce bylo především poukázat na různé, většinou málo využívané možnosti textologického zkoumání Tajné kroniky Mongolů. Právě v tomto smyslu je jeho práce průkopnická a velmi přínosná pro další výzkumy tohoto díla.

Práci navrhuji k obhajobě a doporučuji hodnotit jako výbornou.

Veronika Zikmundová
(vedoucí práce)

V Praze 21.4.2013